

Korstmossen in de tropen

André Aptroot

Korstmossen komen over de hele wereld voor, maar zijn het meest opvallend in arctische en alpiene gebieden. In gematigde streken komen duidelijk minder soorten voor (Nederland is bijna het armste land ter wereld wat betreft korstmossen), maar in tropische streken komen wel veel soorten voor, ook al zijn ze over het algemeen niet zo opvallend. Hieronder volgt een lijstje met soortenaantal per groep in en buiten de tropen, met een korte toelichting van de verschillen.

	tropen	rest	
Verrucaria	50	200	kalksteen verweert snel
Cladonia	100	200	te weinig open gebied
Parmelia	400	400	vooral op droge rotsen
Pyrenula	200	50	vooral gladde schors
Graphidaceae	800	50	veel boom specifiek
onbeschreven	2000	100	
alle korstmossen	13000	7000	

Het zal verbazen dat er in de tropen kennelijk meer soorten korstmossen groeien dan in de rest van de wereld. Toch komt dit overeen met de schattingen van de meeste andere groepen organismen. De belangrijkste reden is waarschijnlijk de relatieve ongestoordheid en de ruimtelijke variatie in de tropen, zowel op kleine schaal binnen een bos als tussen de verschillende vegetatie-hoogtezones.

Het aantal soorten is per gebied van vergelijkbare oppervlakte ongeveer hetzelfde, bijv. ongeveer 1500 voor Groot-Brittannië, Noorwegen + Zweden, Papua New Guinea of de Guianas. Het verschil zit hem echter in de onderlinge overeenkomst van de flora's van Groot-Brittannië en

Noorwegen + Zweden, die meer dan 1000 soorten gemeen hebben (ongeveer dezelfde duizend die ze ook gemeen hebben met Noord-Amerika), terwijl de Guianas en Papua New Guinea hooguit 250 soorten gemeenschappelijk hebben.

Aan de hand van dia's werden nog enkele karakteristieken getoond van de korstmossen van de verschillende vegetaties in de tropen.

mangrove: veel bedekking, vooral pantropische soorten

kustgebieden met palmen etc.: veel soorten, vooral *Physciaceae*

savannes en woestijnen: weinig, alleen bij mistvorming langs de kust
veel biomassa

laaglandregenwouden: veel soorten, onopvallend, maar toch belangrijk; in de takken veel stikstofbinders met blauwalgen, op de stammen en oude bladen groene korsten die zonlicht gebruiken dat anders verloren was gegaan

bergregenwouden: veel opvallende soorten, o.a. baardmossen van een paar meter lang

tropische bergvegetaties: te vergelijken met alpiene streken, met deels dezelfde soorten